

Huvudman

VARBERGS KOMMUN
varbergdirekt@varberg.se

Beslut

Datum 2025-10-21
dnr SI-2025:7423
Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå i Varbergs kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2025 inlett en tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen i Varbergs kommun. Tillsynen är avgränsad till utbildningen till VVS-montör som anordnas genom entreprenad, av den enskilda utbildningsanordnaren Movant AB. Tillsynen avser dels utbildningsomgång med start i augusti 2024, dels utbildningsomgång med start i april 2025.

Det är huvudmannen för utbildningen, Varbergs kommun, som är ytterst ansvarig för utbildningen och att eleverna får den utbildning de har rätt till.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om den aktuella utbildningen följer gällande bestämmelser om utbildningens innehåll, information om grunderna för betygssättning, omfattning av arbetsplatsförlagt lärande samt rektorsbeslut om arbetsplatsförlagt lärande (apl).

Från och med 1 juli 2025 så läser elever i komvux på gymnasial nivå enligt Gy25, där ämnen kan ha en eller flera nivåer. Elever som påbörjat sin utbildning innan den 30 juni 2025 läser enligt Gy11, där varje ämne består av kurser. I detta beslut tillämpas därmed de äldre bestämmelserna enligt Gy11.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, utbildningsanordnarens rektor, huvudmannens ansvariga rektor samt lektionsobservationer mellan den 16 och 17 september 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat lärarnas körfiler innehållande planering av kurserna, elevernas egen dokumentation av vad de har genomfört och rektorns beslut om arbetsplatsförlagt lärande. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Utbildningens innehåll och omfattning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Dokumentation som Skolinspektionen begärde in och granskade inför tillsynen omfattade bland annat lärarnas planering av kurserna indelat i praktiska och teoretiska moment, en förteckning av samtliga elever som läser enligt Gy11 samt övrig information om utbildningens kurser, upplägg och undervisande lärare.

Elever ur båda utbildningsomgångarna berättar i intervju att det finns god tillgång på material och att de får stöd i både teoretiska och praktiska moment. Läraren har dagliga genomgångar och kommer regelbundet och på eget initiativ ut till eleverna i verkstaden för att följa upp arbetet när de övar på de praktiska momenten. Vidare berättar eleverna att det finns pärmar i klassrummet med dokument där allt centralt innehåll finns för samtliga kurser i form av checklistor som eleverna ska kryssa i efter varje utfört moment.

När utredarna frågar elever från båda utbildningsomgångarna om stickprov ur det centrala innehållet för kurserna elkraftteknik, entreprenadteknik, sanitetsteknik 1 och 2, VVS gassvetsning rör, värmeteknik 1 och 2 och VVS TIG-svetsning rör så säger eleverna att de är bekanta med innehållet och att de har fått utföra de moment som efterfrågas. Eleverna säger att de exempelvis har fått genomföra praktiska moment som anslutning/losskoppling och funktionsprovning av apparater och utrustning (elkraftteknik), montering av varmvattenberedare (sanitetsteknik 2) och sammanfogning med gassvetsning, med teknikerna från- och motsvets både vertikalt och horisontellt (VVS svets och lödning rör).

Lärarna säger att de får med alla delar av det centrala innehållet i utbildningen och att det inte finns några praktiska delar som inte går att genomföra. Vidare säger lärarna att alla moment dokumenteras i en pärm av både lärare och elever.

Utbildningsanordnarens rektor säger i intervju att hen numera har en pedagogisk timme med lärarna en gång i veckan för att kunna säkerställa att allt centralt innehåll ges i kurserna.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 35 § skollagen (2010:800) framgår att för utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Enligt 2 kap. 13 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning (VuxF) ska det för varje ämne finnas en ämnesplan när det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Av ämnesplanen ska följande framgå: ämnets syfte, varje kurs som ingår i ämnet, det centrala innehållet för varje kurs, antalet gymnasiepoäng som varje kurs omfattar, och betygskriterierna för varje kurs.

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för elektroteknik, där kursen elkraftteknik, 100 poäng (ELRELF0) ingår, framgår det centrala innehållet i kursen. Det anges bland annat att undervisning i ämnet ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i att planera och utföra elarbete, verkstadsarbete, mekaniskt arbete och olika sammanfogningstekniker samt färdigheter i att hantera material, verktyg och utrustning. I det centrala innehållet ingår bland annat anslutning, losskoppling och funktionsprovning av apparater och utrustning.

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för VVS-sanitetsteknik, där kursen sanitetsteknik 2, 100 poäng (VVISAN02) ingår, framgår det centrala innehållet i kursen. Det anges bland annat att undervisning i ämnet ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om värme- och sanitetstekniska installationer och deras konstruktioner. I det centrala innehållet ingår bland annat montering av kallvattenmatning, varmvattenberedning och tappställe för varm- och kallvatten.

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för VVS-sanitetsteknik, där kursen VVS svets och lödning rör, 100 poäng (VVIVVS0) ingår, framgår det centrala innehållet i kursen. Det anges bland annat att undervisning i ämnet ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om och färdigheter i sammanfogningstekniker av permanenta och demonterbara fogar samt förband för rör och tillhörande utrustning. I det centrala innehållet ingår bland annat sammanfogning med gassvetsning med teknikerna från- och motsvets i förekommande positioner i horisontellt och vertikalt läge i plattstål och horisontellt läge i tubrör.

I läroplanen för vuxenutbildningen uppges bland annat att det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev, i den utsträckning som framgår av elevens individuella studieplan, ska ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet. (Lvux12 avsnitt 2.1 Kunskaper, Mål)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Information om grunderna för betygssättning**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervjuer med elever, lärare, utbildningsanordnarens rektor samt huvudmannens ansvariga rektor framgår att vid varje utbildningsstart går utbildningsanordnarens rektor muntligen igenom ämnesplaner, centralt innehåll, hur betyg sätts, samt var i utbildningens lärplattform Omniway samma information finns. Lärarna säger i intervju att de dessutom går igenom detta muntligt inför specifika kurser som startar i varje block.

I elevernas klassrum finns en pärm med bland annat information om det centrala innehållet i varje kurs. För varje kurs finns det ett dokument där eleven kryssar i när ett centralt innehåll har behandlats och i samband med det skriver under att hen har tagit del av information om betygskriterier.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. (3 kap. 15 § skollagen)

Av läroplan för vuxenutbildningen framgår att läraren ska redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättningen sker. (Lvux12, 2 Övergripande mål och riktlinjer, avsnitt 2.3 Bedömning och betyg)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Omfattning av apl**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

I intervjuer med elever från båda utbildningsomgångarna, lärare, utbildningsanordnarens rektor samt huvudmannens rektor säger samtliga att apl-perioden är åtta veckor på heltid, vilket motsvarar ungefär 15 procent av utbildningstiden som är 57 veckor.

Rättslig reglering

Fram till den 31 december 2024 var 5 § (i dess lydelse enligt SFS 2021:101) förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning tillämplig.

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma i alla sammanhållna yrkesutbildningar inom regionalt yrkesvux. Omfattningen ska för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen eller av den del av utbildningen som inte har validerats (5 § Förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning i dess lydelse enligt SFS 2021:101).

För utbildning som påbörjats från och med den 1 januari 2025 tillämpas 2 kap. 28 § VuxF (Se förordning om ändring i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning SFS 2022:1093). Viss innehållsmässig förändring har skett i fråga om möjligheten att frånga huvudregeln om 15 procent apl för varje elev.

I samband med ovan nämnda författningsändring har bestämmelser om apl inom sammanhållen yrkesutbildning flyttats från förordningen om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning till VuxF.

Av 2 kap. 28 § VuxF framgår att i en sammanhållen yrkesutbildning ska omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen. Om det är lämpligt med hänsyn till en elevs behov och förutsättningar och eleven begär det, får rektorn besluta att det arbetsplatsförlagda lärandet ska omfatta mindre än 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen eller undantas helt för den eleven.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om arbetsplatsförlagt lärande**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Elever från båda utbildningsomgångarna säger i intervju att innan apl-perioden startar träffar eleven och läraren en handledare från arbetsplatsen. De diskuterar gemensamt vilka moment som är möjliga att genomföra under apl-perioden och att detta sen sammanställs i ett apl-beslut.

Huvudmannens rektor säger i intervju att ett omfattande arbete kring apl har gjorts, där de bland annat har tagit fram beslutsmallar och de har valt att bifoga bland annat riskbedömningar och apl-planer inför besluten. Vidare finns en rutin som går ut på att innehållet på apl fastställs i ett trepartssamtal med aktuell arbetsplats. Därefter ska alla underlag till rektorsbeslut om apl färdigställas innan apl påbörjas, så att huvudmannens rektor kan granska och säkerställa att korrekta kurser och delar av centralt innehåll är med och sedan fatta beslut.

Skolinspektionen tog vid besöket del av de senaste fyra individuella rektorsbesluten om apl. I besluten framgår vilka delar av kursernas innehåll som respektive elev kommer att få genomföra på sin apl.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 26 § VuxF framgår att med arbetsplatsförlagt lärande avses lärande i en utbildning som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan.

Av 2 kap. 27 § VuxF framgår att huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser.

När det gäller sammanhållna yrkesutbildningar beslutar rektorn vilka kurser eller delar av kurser som ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. (SFS 2022:1093)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christian Floer

Beslutsfattare
Signerat av: Christian Floer

X Henrik Gustavsson

Föredragande
Signerat av: Henrik Gustavsson